

Kunstgeschiedenis en literatuur hebben mij geleerd dat het vaak een vloek is een kunstenaar te zijn. Talent gaat ten koste van de geest, dan weer ten koste van het lichaam. Talent heeft altijd een prijs. Pijn en ongemak troffen het lichaam van mijn vader: psoriasis, een gebroken nek, een stoma en kanker. Ondanks dat is hij altijd doorgedaan, levend in een diep verbond met de natuur, in een diep verbond met kunst. En ook al is mijn vader in september op 74-jarige leeftijd overleden, echt sterven zal hij nooit. Zijn lichaam is niet meer, maar zijn geest leeft voort in de schilderijen bij de mensen thuis en in de schilderijen hier in het museum. Zijn nalatenschap is groots.

Iedereen hier kent de geschiedenis van mijn vader, Teus Verhoeven. Het is het verhaal van de jonge rietsnijder die uiteindelijk zou uitgroeien tot een bekende Biesboschschilder. Zijn betekenis voor Werkendam is groot geweest. Meer dan dertig jaar heeft hij zich vrijwillig ingezet voor het verenigingsleven dat gretig gebruik maakte van zijn talent. Of het nu ging om een uitvoering van de muziekvereniging, of om een tentoonstelling van de vogelvereniging, steeds gaven zijn ideeën en decors het verenigingsleven karakter waarmee deze verenigingen zich konden onderscheiden van de rest. Want een sterk karakter, dat had hij.

Ondanks zijn sterke karakter was mijn vader soms onzeker. Vroeger twijfelde hij of zijn schilderijen wel goed genoeg waren om aan het grote publiek te laten zien. Het was mijn moeder die hem overtuigd en gemotiveerd heeft zijn schilderijen in 1990 te exposeren in de toenmalige Nutszaal. Mijn moeder was de sterke vrouw achter de man en dankzij haar kreeg mijn vader meer zelfvertrouwen en werd hij gesterkt in de overtuiging dat zijn schilderkunst van toegevoegde waarde was.

Schilderijen, muurschilderingen, decors, Werkendam is vol van mijn vader. En hij was vol van Werkendam. Mijn vader hield van zijn geboortegrond en had een bijzondere relatie met de Biesbosch. Zodra er sneeuw of ijs lag, greep mijn vader naar zijn camera, stapte in de Toyota en reed de Biesbosch in. Om het verstilde landschap vast te leggen. Want dat is de wereld wanneer het heeft gesneeuwd: verstilld, zuiver en onschuldig. Sneeuw maakt de wereld klein en intiem, alsof de tijd heeft stilgestaan, en daar hield mijn vader van.

Een zekere melancholie was mijn vader niet vreemd. Ondanks alle vrolijkheid die hij een ieder liet zien, kon hij soms wat weemoedig zijn. Dan zat hij in zijn atelier, bij de houtkachel, het leven te overdenken. Hij was een Romanticus. Hij had een zekere afkeer van industrie, techniek en steden. Een afkeer van computers, een afkeer van de moderne tijd. Zijn verheerlijking van de natuur nam een haast religieuze vorm aan. In de natuur zag mijn vader de hand van God en hij wandelde er met Hem.

Wie goed naar de schilderijen van mijn vader kijkt, ontdekt dan ook hartstocht, introspectie, emoties en verbeelding, vooral in de vaak grandioze lucht, symbool van een onkenbare wereld aan die 'andere kant'. Hij was dan ook niet bang voor de dood. Ook aan die 'andere kant' zou hij wandelen met God. Laten we vandaag dan ook niet rouwen om zijn dood, maar zijn nalatenschap vieren en eren.

De negentiende-eeuwse kunstenaar Eugène Delacroix, eveneens een Romanticus, schreef in zijn aantekeningen dat we een kunstwerk vooral moeten zien als een brug. Een brug tussen de ziel van de kunstenaar en de ziel van de toeschouwer. Als je voor de schilderijen van mijn vader staat, laat die schilderijen dan een connectie met je maken. Loop er niet zomaar aan voorbij met de gedachte dat het best aardige afbeeldingen zijn, maar laat de werken bezinken in het hart. Want het is het hart van mijn vader dat in zijn schilderijen besloten ligt. Laat zijn werk jou troosten zoals de creatie van het werk hem getroost heeft.

Veel dank gaat uit naar alle medewerkers van het Biesbosch Museum voor het faciliteren van deze tentoonstelling. Het was een prachtige week en het was een eer er onderdeel van te mogen uitmaken. Eindelijk zijn de werken van de Biesboschschilder daar waar ze horen: in de Biesbosch.

Ik sluit af met een gedicht van Herman de Coninck:

Winter

Winter. Je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht:
er is niets nieuws
zonder de zon.

En toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zolang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
Zolang er sneeuw ligt is er hoop.